

No. 23 Nisan 1967

Edebiyat ve tiyatro tarihlerine geçen iki ünlü kişinin B. Shaw ile P. Campbell'in yaşantılarını aksettiren eser

DEAR LIAR

« Sevgili yalancı »

Eithne Dunne (Mrs Campbell) ve David Dodimead (G. B. Shaw) Sevgili Yalancının bir sahnesinde..

Devrinin en büyük sanatçılarından olan Mrs. Patrick Campbell ile, kendisi dahil birçok kimse tarafından Shakespeare'den sonra en büyük İngiliz yazarı olduğu iddia edilen George Bernard Shaw arasında teati ed-

len mektuplar, DEAR LIAR (Sevgili Yalancı) piyesinin konusunu teşkil etmektedir.

Ancak, dünyanın ayaklarının altına serilmiş olmasına rağmen, bu nimeti id-

rak etmeyip, bir top gibi fırlatma cesaretini gösterecek, güzelliği dillere destan bir kadınla, «Hiç bir kadın bana dayanamaz» diyebilecek kadar kendine sonsuz emniyet duyan hiciv kralı arasındaki mektuplardan ilham alıp, bunları iki kişi tarafından oynanacak bir komedi haline sokabilmek için, mubakkak ki, piyes yazarı Jerome Kilty gibi bir nevi şairbaz olmak gerekmektedir.

Shaw'un zalim denilecek derecede doğru sözlülüğü ve bir romantik macera için harcı âlem küçük yalanlara tevessülünden kaçınan mizah ta olmasına rağmen, mektupların birisinde Stella kendisine «Yalancılar ve Hilekârlar Kralı» diye hitap etmiş ve Jerome Kilty bu son derece nazik noktaya doku narak piyese «Sevgili Yalancı» adını vermiştir.

Temsil edildiği her memleket ve her şehirde alkışlar

la karşılanan «Sevgili Yalancı», bir bakıma bu büyük adamın olduğu kadar, Mrs. Patrick Campbell'in de özel hayatlarına bir bakış olarak vasıflandırılabilir.

Son derece güzel, nadir zekâ sahibi, alıcınap ve hayat dolu bir kadın olan Patrick Campbell, devrin sosyetesini şoke edebilecek delilikler yapmaktan kaçınmayacak kadar cessus bir karakter taşırdı. Aşka susanmış bir mizaca sahip olmakla beraber, kendini daima yalnız hissedenden Stella, sanat hayatını terkettikten sonra Shaw'ın kendisine uzattığı yardım elini daima reddetmiş ve bütün nasihatlarına yüz çevirerek kendini felâkete sürüklemiştir.

Sahne hayatında hemen bütün meşhur piyeslerde baş role çıkan Patrick Campbell, 1914 senesinde Shaw'ın son derece meşhur olan ve son senelerde «My Fair Lady» ismi altında mü-

zikal komedi olarak sahne ve beyaz perdeye aktarılan «Pygmalion» piyesinde Eli za Doolittle rolü ile sanatının şahikasına ulaşmış ve 1929 senesinde Londrada, «The Matriarch» piyesinde Anastasia rolü ile tiyatro tarihine geçen sanat hayatını kapamıştır.

Bu dahi sanatkar hususunda Shaw görüşlerini 1896 senesinde, «The Crow» isimli piyesi seyrettikten sonra, tiyatro tenkidleri yazmakta olduğu «The Saturday Review» dergisinde şu şekilde belirtmişti: «Bana muhakkak ki Mrs. Campbell'in iyi rol yapamadığını söyleyebilirsiniz. Aksini kim iddia ediyor ki?.. Üstelik onun iyi rol yapmasını kim istiyor ki?.. Gidip onun, sahnede hareket edişini, duruşunu, eğilişini, konuşup bakışını seyredin.. O zaman bütün bu hareketleri ile meydana getirdiği sihirli havayı teneffüs edersiniz.»

Shaw, aynı yazıda Mrs. Patrick Campbell'i yaşayan bir şiir olarak vasıflandırmıştır.

1896 senesinde, yazı hayatına geç atılan Shaw 40, Mrs. Campbell ise 31 yaşında idi.

Piyenin konusuna esas teşkil eder mektuplar 1899 ile 1939 seneleri arasındaki zamanı kapsamaktadır.

Kelime ve espri yağmuru ile dolu olan piyeste, mebzul miktarda neşe ve şefkat sahneleri bulunmaktadır.

Mrs. Patrick Campbell rolünde Eithne Dunne ve Bernard Shaw rolünde David Dodimead, canlandırdıkları devirlerin mizacını mükemmel bir şekilde tecessüm ettirebilmektedirler.

Piyenin birinci perdesi 1899 ile 1914 seneleri arasındaki devreyi, ikinci perde ise 1914 ile 1939 seneleri arasındaki devreyi canlandırmaktadır.